

Фросина ТАСЕВСКА-РЕМЕНСКИ

“
*Umot neka
t i b i d e v o d a ~*
”

Верувам кога велат дека "вистината доаѓа доцна, но дека секогаш доаѓа" и дека "големите работи обично доаѓаат неочекувано". Исто така, велат дека "во најголемиот скептицизам лежат најголемите откритија" и дека "од најголемиот скептицизам се раѓа најголемата вистина". Сакам да верувам дека овие мудри мисли ќе важат и за настаните поврзани со сведокот, кој најави можеби нов тек на настаните поврзани со 3 октомври, настан кој ја потресе македонската, балканската и светската јавност - атентатот на првиот претседател Киро Глигоров. Доколку се обидуваме да не размислуваме злобно, а сепак скептично, ајде да ѝ дадеме шанса на правната држава да постапи како што ѝ доликува на секоја нормална држава и да почне да трага по вистинитоста на тврдењата на сведокот, без да отстапува од неа, па колку и да е таа политички неочекувана и шокантна за некои и некого. Подобро да се почне од нешто и некогаш, отколку од ништо и никогаш.

Обично, кога една политичка власт се наоѓа во состојба на очекувани социјални, економски или политички кризи, како проверен лек за "психолошки третман на јавноста" се појавува медиумскиот сензационализам од типот "отвори некое од болните прашања, без намера да го затвориш". Во Македонија тоа многу често се случува, а ефектите на тие дежа ву епизоди се краткотрајно замајување и залажување на јавноста и по некој политички поен на konto на опонентите. Кажаното како по правило би требало да важи и за медиумската полемика и за експертските анализи на (не)повиканите и (само)прозваните експертчиња во врска со кажувањата на можниот сведок за атентатот на претседателот на Македонија, кој во својата колумна ги најави г. Фрчкоски. Се редеа бурни медиумски реакции и две-три стручни анализи на (не)повикани луѓе од поранешното полициско-безбедносно милје (демек немало други за коментар), и како по правило јавноста "ја голта" експертски камуфлираната (не)вистина дека станува збор за уште еден промислен хир на ексцентричниот професор што секогаш сака да биде во центар на вниманието.

сега се појави сведокот и се отвори настанот? Зошто токму Фрчкоски го запали фитилот? Кој е нарачателот? Чиј беше "бенефитот" од неуспешната ликвидација на претседателот? Кои структури стојат зад атентатот? Кои се учесниците во заговорот?, итн. многу прашања, навидум малку одговори и уште толку претпоставки.

Доколку подлабоко ги анализирате постапките на Фрчкоски можеби ќе најдете барем трошка (не)оправдување за неговата колумна и уште безброј осуди за начинот на кој пласираше толку чувствителна информација. Но, ако го анализирате ефектот од колумната, тогаш ќе ви стане јасно дека намерата и на Фрчкоски, но и на сведокот е остварена - "сведокот е повикан кај државниот јавен обвинител, го даде својот исказ... и, почна полициска истрага за утврдување на вистинитоста на дадениот исказ". Со поетот кој го направи Фрчкоски (како еден од најповиканите за одговорност за атентатот), тој за разлика од некои други, барем се обиде индиректно да посочи можен правец во истрагата, а со тоа (ако успее), да им ја затвори устата на злобниците кои го обвинуваа за атентатот и му штетеа на репутацијата.

АТЕНТАТ НА

НЕ ВЕРУВАМ ДЕКА ВО МАКЕДОНИЈА МНОГУМИНА СЕ ПРАШАЛЕ КАКВА БЕШЕ ТОГАШНАТА ТАЈНА РАЗУЗНАВАЧКА И "ПОЛИТИЧКА, СПОНЗОРСКА" ПОСТАВЕНОСТ НА ГРЧКИТЕ АГЕНТИ ВО ПАРТИСКОТО ОПОЗИЦИОНО МИЛЈЕ НА МАКЕДОНИЈА.

Фрустрирани "новинари" сервираат "анализи" од типот "се знаат главните виновници... луѓе од тогашната власт", заборавајќи при тоа да си ги прочитаат изјавите по ист повод дадени во периоди кога ова прашање беше/е актуелно. Загрижуваат изјавите на (не)повиканите и (само)прозваните експлицитацији и "безбедњаци", кои својата стручност многу лесно ја ставија во партиско-политички погон за напад и самоодбрана, одејќи до таму што прогнозираат дека "сè ова е нечија политички монтирана конструкција", дека "немало релевантни докази за да се покрене постапка", дека "во тој период доказите биле уништени" итн., демек знаат (!) оти тоа е така. И, навидум кај јавноста ова помина?! Кај обичниот граѓанин можеби да, но кај стручната јавност која малку пошироко ги анализира случувањата и контекстите поврзани со атентатот, но и (не)познатиот бекграунд на спомнатите стручњаци кои јавноста и без да ги именуваме ги препознава.

Излегоа неколку новинарски анализи (помалку или повеќе аргументирани), во кои се поставуваа многу прашања и делумно на нив се одговори: Зошто токму

Доколку направите иста ваква анализа на јавно дадените изјави на (не)повиканите и (само)прозвани експлицитацији и безбедњаци, нема да бидете сигурни дека станува збор само за нивната стручност, да не се лажеме, имало и има поголеми стручњаци кои во овој случај не се почувствуваа повикани да коментираат на оваа тема. Дали како во случајот со Фрчкоски, тука може да стане збор за аргументирање на неодговорноста за атентатот или за нешто друго? Бидејќи дел од јавноста памети, тешко дека не се чувствуваат прозвани, а во најмала рака должни, без лажната скромност дека не знаат ништо и само се обиделе да "помогнат колку можат". Каде е и каква е одговорноста како на поранешни функционери во истрагата за атентатот? Никој нема право да се амнестира од одговорност за водењето на истрагата за атентатот, зашто во одреден период сите имале можност да направат повеќе од своите претходници. (Не)Прозваниот поранешен прв полицаец како тогашен министер, само неколку седмици пред повлекувањето на господинот Глигоров, вети привлечна парична награда за ква-

литетни информации за атентатот (со мера никогаш да не ја даде, зашто отсуствуваше законска регулатива за да се спроведе постапката). Тоа му е како добра реклама за неговата "грижа"; можност за пренасочување на истрагата и комплицирање на веќе комплицираната постапка. Во врска со истрагата за атентатот интересен беше неговиот демант на наводните шпекулации и обиди за негова дискредитација, како што ги нарече, по информацијата на тогашниот и сегашниот сестран "партиски аналитичар" и новинар Д.П.Л., дека "постојат четири касети од сослушување на сведоци од германската БНД, со кои биле запознати и г. Глигоров и министерот за внатрешни

работи". Вториот, пак, (не)повикан "безбедњак", близок до тогашниот премиер, а сега бугарски граѓанин, иако велат дека никогаш не бил директно вклучен во истрагата, успеаше кога беше/е потребно да ја "насочи истрагата" на сите досегашни министри, лансирајќи информации за бугарски и братиславски врски. Колку за потсетување, истите (не)повикани стручњаци беа првите кои излегоа во јавноста да дадат "експертско"видување, пред да биде обелоденета аферата "Големото уво". Повторно прашањето: Зошто?

Во целата приказна, ако може така да се нарече без да се потцени сериозноста на настанот, недостасува анализа на то-

гашните македонски надворешно-политички односи со соседите, од кои поинтересни се односите со Грција и нивните северно-источни комбинации, за разлика од преакцентираниите односи со Србија. Ден пред атентатот претседателот Глигоров беше во посета на Белград на средба со Милошевиќ за договор околу неколку важни прашања за Македонија и нејзиниот натамошен развој од кои најзначајно беше прашањето со демаркацијата на северната граница со Србија во делот со Косово, кое до неодамна беше отворено и спорно. Иако тукашните аналитичари не ја исклучуваат можноста за српска позадина на атентатот, од оваа временска дистанца помалку е веројатно дека таа врска е можна, чиста или единствена. Дваесет дена пред атентатот претседателот Глигоров во Њујорк, по долгите дипломатски и меѓународни притисоци, ја потпишаа Привремената спогодба, под покровителство на ООН за спорот на Грција со Македонија околу уставното име на нашата држава. Во тој период Македонија ги почна преговорите за уставното име за отфрлање на времената референца ПЈРМ.

Веднаш по атентатот, истиот ден, речиси сите соседни земји се огласија нудејќи ја својата поддршка и помош во истрагата. Неочекувано, најгласен беше министерот за внатрешни работи на Бугарија, додека Грција не се огласи по овој настан и од неа се очекуваше дека ќе го искористи политичкиот момент и политичката нестабилност за да го засили своето влијание на тогашните политички текови поврзани со спорот околу уставното име на Македонија. Не верувам дека во Македонија многумина се прашале каква беше тогашната тајна разузнавачка и "политичка, спонзорска" поставеност на грчките агенти во партиското опозиционо милје на Македонија. Доколку претпоставувате, за потсетување нека ви послужи одговорот на прашањата: кои беа луѓето кои учествуваа во договарањата, посредувањата и продажбата на скопската Рафинерија, која и денес профитира на сметка на македонските граѓани? Кога се почетоците на грчкиот "слаткарски бизнис" кој функционира ден-денес?, и на многу други настани и личности кои сега се помалку или повеќе политички актуелни. Обидете се да претпоставите каков беше/е интересот на Грција преку вакви настани и луѓе да предизвика политичка нестабилност во Македонија? Колку и да не е прецизно точен, одговорот може да помогне во расветлувањето на нечији мотиви.

Доколку навистина сме правна држава и ако нашите институции кои треба да се грижат за интегритетот на државните институции и функционери функционираат без странски влијанија, ајде да не бидеме наивни во прифаќањето на еднострано пласираните (не)вистини без да ги знаеме нивните намери, туку да си го поставиме прашањето кои беа настаните и политиките кои го собраа кајмакот од овој настан и се повторуваат како во тогашниот, така и во сегашниот општествено-политички контекст?

КАДЕ Е И КАКВА Е ОДГОВОРНОСТА НА ПОРАНЕШНИТЕ ФУНКЦИОНЕРИ ВО ИСТРАГАТА ЗА АТЕНТАТОТ? НИКОЈ НЕМА ПРАВО ДА СЕ АМНЕСТИРА ОД ОДГОВОРНОСТ ЗА ВОДЕЊЕТО НА ИСТРАГАТА ЗА АТЕНТАТОТ, ЗАШТО ВО ОДРЕДЕН ПЕРИОД СИТЕ ИМАЛЕ МОЖНОСТ ДА НАПРАВАТ ПОВЕЌЕ ОД СВОИТЕ ПРЕТХОДНИЦИ.

ЛОГИКАТА?!

